

פינת הספר / סיון חיון והדר גלברג

אחד התנאים החשובים בטיפוח יחס לספרים ולספרות הוא לגדול בסביבה שספרים, קריאה והקראה הם חלק אינטגרלי ממנה. פינת הספר כמקום נגיש, עצמאי וחופשי, אך עם סדר וכללי התנהגות מאפשרת לילד לגשת לפינה מרצונו החופשי ולפעול שם בקצב האישי שלו (פרץ ומרום, 2003).

הספר כסמלה העיקרי והראשי של פינת הספר מקבל כמובן גם הוא מקום מכובד בגן הילדים בכלל ובחיינו בפרט. קריאת ספרים מעשירה את שפת הילד, מפתחת את הרגישות שלו, מרחיבה את עולמו הפנימי והדמיוני ואת היכולת לתקשר ולהתחבר עם אחרים (סגל- דרורי, ללא תאריך).

I have my books
And my poetry to protect me;
I am shielded in my armor,
Hiding in my room, safe within my womb.
I touch no one and no one touches me.
I am a rock,
I am an island

מתוך: I am a rock

במהלך הסיור בפולין ביקרנו בשני אשכולות גנים בפולין בערים ביאליסטוק וורשה. בכניסתנו לגני הילדים תרו עיננו אחר פינת הספר מאחר ואנו כמחנכות בגני ילדים יודעות ומכירות בחשיבותה ובתרומתה של פינה זו לגן הילדים. בישראל פינת הספר בגני הילדים לרוב מקבלת את הכבוד הראוי לה ומעוצבת בצורה אסתטית עם ריהוט מתאים, וזאת מאחר ואנו מודעים לעובדה כי העיצוב החיצוני של פינת הספר יכול להשפיע רבות על הילדים הבאים אליה וככל שהפינה תהיה מזמינה לבילוי ונעימה לישיבה בנחת היא תזמין יותר ילדים להתיישב, לעיין בספרים ולקרוא בהם (פרץ ומרום, 2003).

בגנים בהם ביקרנו בפולין פינת הספר נראתה בעינינו כחלק מחלל הגן ולא כפינה עם אופי ספציפי וייחודי. הספרים מונחים על שידה בצורה שאינה מזמינה ולפעמים גם לא נגישה לילד והמבחר לרוב היה דל ומצומצם. בשיחתנו עם אחת הגנות הוסבר לנו כי הילדים יכולים לעיין בספרים בזמן מוגדר וספציפי לאורך היום ולא ניתן לגשת לפינה באופן ספונטני.

בגיל הרך הקריאה המשותפת מהווה זמן איכות ובילוי עם ההורה בבית ועם הגנת בגן. בישראל על מנת לעודד בילוי משותף זה מפעילות גנות רבות ספריית השאלה הפתוחה לכל הילדים בגן. שיתוף ההורים בספריה בגן נותנת הזדמנות לפעילות משותפת בין ההורה לילד (פרץ ומרום, 2003). בנוסף פועלת בארץ תכנית "ספריית פיג'מות" שיזמה קרן הרולד גרינספון. התוכנית מעניקה מידי חודש לאלפי משפחות ספרי ילדים בתקווה כי המפגש עם הספר בבית תעניק הזדמנות לחיזוק האוריינות העמקת החינוך לערכים והבילוי המשותף הופך להיות גם מעורר שיחה, מלמד ומטפל בצרכיו השונים של הילד.

בפולין, בעיר וורשה, סיפרה לנו אחת הגנות בבית ספר היהודי על דרכה הייחודית לעודד קריאה משותפת ויצרה מעגל ילד-הורה-גן. כל הורה מגיע בתורו לגן מצויד בספר שנבחר ע"י ילדו במטרה לספר אותו לכל ילדי הגן ולהפוך את חווית הקריאה לחוויה משותפת ומעצימה. הורה אשר פעיל בגן הילדים מעצים את ילדו ונותן לו מקום מיוחד באותו יום חגיגי עבורו.

דוגמה זו ממחישה כי גם בפולין קיימת המודעות לחשיבותו הרבה של הספר, אך ככל הנראה בגני הילדים בפולין הדרך לחשיפת הילדים לספרים ולקריאה אינה עוברת בפינת הספר כפי שאנו מכירים מהגנים בישראל.

בגני הילדים בהם אנחנו עובדות אנו מקפידות לתת לספר את המקום והפינה אליה הוא ראוי להשתמש בו כחלק מתוכנית הלימודים הפעילה.